

MAISEMAKASVIEN KOEALOJEN
VILJELYSUUNNITELMA 2018

IKAALINEN, SARKKILA MAISEMAPELTOJEN VILJELYSUUNNITELMA

YMPPI, Pirkanmaan maatalousympäristön haasteet -hanke

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

SISÄLLYS

JOHDANTO

1. KOHTEEN KUVAUS JA HOIDON TAVOITE
2. HOITOMENETELMÄT
3. VILJELYSUUNNITELMA

LÄHTEET

LIITE: URAKOITSIJAN LOHKOKORTTI, IKAALINEN

Kuvat: Riikka Söyrinki, Elli Mattila

JOHDANTO

Pirkanmaan maatalousympäristön haasteet (YMPPI) –hankkeessa kehitetään ja testataan maatalouden ympäristöasioihin liittyviä toimintatapoja. Tavoitteena on edistää ravinteiden kiertoa maataloudessa ja lisätä maatalousympäristön luonnon monimuotoisuutta. Sastamalan Mouhijärvellä on toteutettu kerääjäkasvikokeita vuosina 2016 ja 2017. Kesällä 2018 kokeiluun otetaan maisemakasvien viljelypilotti Ikaalisissa ja Sastamalassa. Maisemapellot elävöittävät maisemakuvaa ja tarjoavat elämyksiä asukkaille. Näitä avoimia viheralueita hoidetaan maatalouden menetelmin, selvästi rakennettuja viheralueita edullisemmin. Käytännön viljelytyöt toteuttaa yleensä paikallinen viljelijä tai urakoitsija.

Tämän suunnitelman ovat laatineet maisema-asiantuntijat Riikka Söyrinki ja Jutta Ahro sekä kasvintuotannon asiantuntija Kaisa Pethman ProAgria Etelä-Suomi ry:stä yhteistyössä Ikaalisten kaupungin kanssa. Kaupungin edustajina työssä ovat olleet puistotyönjohtaja Henrik Saxen ja ympäristönsuojelusihteeri Teijo Jokinen.

Viljelysuunnitelma ja tulevat koealojen havainnot löytyvät YMPPI-hankkeen internetsivuilta osoitteesta <https://www.proagria.fi/hankkeet/ymppi-pirkanmaan-maatalousympariston-haasteet-6730>. Tavoitteena on, että hankkeen päättymisen jälkeen viljely jatkuu edelleen kaupungin toimesta.

1 KOHTEEN KUVAUS JA HOIDON TAVOITE

Sarkkilan maisemapellot (hoitoluokka B1) sijaitsevat Ikaalisten Sarkinrannan alueella. Alueelle on rakentumassa uusi asuinalue. Maisemapellot sijaitsevat Sarkkilanjärven koillispuolella, Rantapiitta -kadun molemmin puolin omakotiasutuksen välittömässä läheisyydessä. Asemakaavassa maisemapellot ovat merkinnällä VL-1 eli lähivirkistysalue. Pellot muodostavat merkittävän avoimen maisematilan järven läheisyydessä.

Alueella on useita tallattuja polkuja, ja rannassa on yhteinen laituri ja pieni leikattu nurmialue. Peltojen välittömässä läheisyydessä sijaitsee leikkipuisto. Itäisin maisemapeltolohko rajautuu koirapuistoon.

Kohteen pinta-ala on yhteensä noin 1,95 hehtaaria. Pellot jakautuvat seitsemään koelaan, joista jokaisessa viljellään eri maisemakasviseosta.

Alue on avointa vanhaa peltoa. Maaperä on savea. Maasto on loivasti viettävää, pääosin kohti etelää. Peltojen eteläreunassa kulkee voimajohto. Alueen halki kulkee yksi avo-oja, joka laskee Sarkkilanjärveen. Itäisin peltolohko on eteläosastaan kostea, kostein osuus pellosto on rajattu pois viljeltävästä alueesta.

Kartta 1. Maisemapeltojen sijainti.

 maisemapelto B1

0 150 300 600 Meters

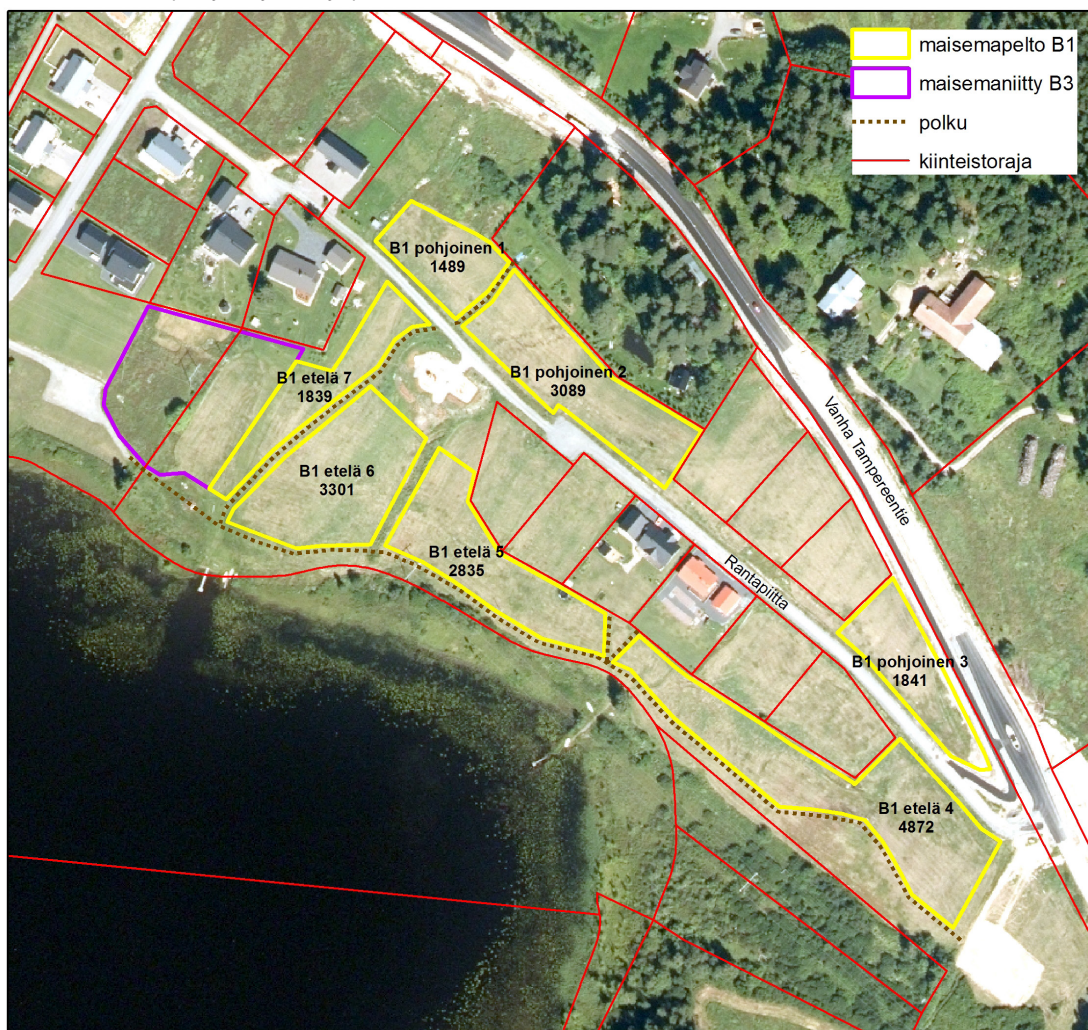
Läntisin osa vanhasta pellosta on lajistoltaan monimuotoista niittyä. Alue säilytetään jatkosakin niittynä, hoitoluokka B3 maisemaniitty ja laidunalue. Alueen hoitona on niittomurskaus 1-2 kertaa kesässä. Parhaiten kukkivat niittyalueet kannattaa niittää vasta loppukesästä kasvien kukinnan ja siementen valmistumisen jälkeen.

Maisemapeltojen viljelyn tavoitteena on pitkän viljelyhistorian omaavan kulttuurimaiseman säilyttäminen ja kehittäminen. Käytännössä hoito ylläpitää avointa viljelymaisemaa ja jatkaa alueen perinteistä maankäyttöä. Monipuolinen viljely lisää myös luonnon monimuotoisuutta ja monipuolistaa maisemaa. Maisemapelto

ilahduttaa alueen asukkaita myös tarjoten mahdollisuuden poimia kukkia.

Alueelle tehdään opastauluja, joissa kerrotaan YMPPI-hankkeen maisemapeltojen koealojen viljelystä ja eri kasvilajeista. Pääopastaulu sijoitetaan leikkikentän läheisyyteen, ja kullekin lohkolle tehdään lisäksi pienempi taulu kyseisistä kasvilajeista. Tavoitteena on, että maisemapeltojen viljely jatkuu tulevina vuosina kaupungin toimesta pilottivuoden kokemusten perusteella.

Kartta 2. Maisemapeltojen rajaukset ja pinta-alat m2.

sisältää Maanmittauslaitoksen kiinteistöraja- ja ortoilmakuva-aineistoa 11/2017

0 20 40 80 Meters

2 HOITOMENETELMÄT

MAISEMAPELTOJEN PERUSTAMINEN

Alueen koko on yhteensä 1,95 hehtaaria. Alue on kynnetyt normaalisyvyydeltä (15-20 cm) alkutalvella 2017. Keväällä alue äestetään. Odotetaan noin 2-3 viikkoa kunnes rikkakasvit taimettuvat. Tämän jälkeen rikkakasvit äestetään matalaan ja heti perään kylvetään.

Kylvö

Maisemakasvit tulee kylvää lämpimään maahan, jotta ne lähtevät hyvin kasvuun ja näin rikkakasvit eivät saa ylivaltaa. Poikkeuksena on pellava, joka kylvetään mahdollisimman aikaisin keväällä.

Kylvö tehdään koneellisesti lukuun ottamatta pienikokoisia kukkakasvien siemeniä. Ruiskaukoki ja aurankukka kylvetään lopuksi hajakylvönä pintaan käsin. Lisäksi Koristekukka Diana -seos kylvetään mahdollisimman pintaan. Näiden pienikokoisten siementen kanssa kannattaa käyttää väliaineena rakeista kalkkia.

Kukin laji/siemenseos kylvetään lajille tyypilliseen kylvösyvyyteen. Urakoitsija tekee omalla kylvökoneellaan kierto-kokeen todellisen siemenmäärän tarkistamiseksi.

Kylvöön käytetään vähintään kahta lajia, jotta maisemapelto pysyy hoidetun näköisenä, vaikka toinen laji jostain syystä (esim. sääolosuhteiden vuoksi) epäonnistuisi. Viljeltävät kasvit on esitetty oheisessa taulukossa.

Koristekukka Diana -seos koostuu useasta varsin pitkään kukkivista yksivuotisista lajeista kuten maloppi, kesämalvikki, kruunupäivänkakkara, ruiskaunokki, öljypellava, kesälemmikki, pioninunikko, silkkiunikko, opiumunikko ja hunajakukka.

Jatkossa maisemapeltojen kasvilajeja vaihdetaan vuosittain. Joinakin vuosina on hyvä kylvää monilajista nurmea tai melkein pelkästään viljaa rikkakasvien hallinnan vuoksi. Kustannustehokkainta on käyttää 1-2 sekoitusta koko alueella.

Lohko	Ala m2	Viljelykasvit	Huomioitavaa
B1 pohjoinen 1	1489	Kehäkukka + italianraiheinä	Koneellinen kylvö, syvyys 1-3 cm. Sekoitetaan rakeiseen kalkkiin.
B1 pohjoinen 2	3089	Öljypellava + ruiskaunokki	Pellava kylvetään 2-3 cm syvyyteen mahdollisimman aikaisin keväällä. Heti perään kylvetään kaunokki käsin pintaan, seosaineena rakeinen kalkki.
B1 pohjoinen 3	1841	Vehnä + aurankukka	Aurankukka kylvetään lopuksi käsin pintaan, seosaineena rakeinen kalkki.
B1 etelä 4	4872	Auringonkukka + hunajakukka	Koneellinen kylvö.
B1 etelä 5	2835	Öljyretikka + valkosinappi	Koneellinen kylvö, kylvösyvyys 1-2 cm.
B1 etelä 6	3301	Koristekukka Diana -seos	Koneellinen kylvö. Siemenet ovat pieniä, joten kylvetään mahdollisimman lähelle pinta. Sekoitetaan rakeiseen kalkkiin.
B1 etelä 7	1839	Keltalupiini + veriapila	Koneellinen kylvö.

Maanparannus

Alueelta ei ole olemassa viljavuustutkimuksia. Viljavuustutkimus tehdään ensimmäisen kerran syksyllä 2018. Kevään 2018 lannoitus tehdään muiden maisemapeltojen kokemusten perusteella. Lannoitemäärät ovat suhteellisen pieniä, maisemakasvit tarvitsevat normaaleja peltoviljelykasveja vähemmän lannoitusta.

Kasvuston päättäminen

Syksyllä lokakuussa kasvusto niitetään tarvittaessa kelamurskaimella ennen kyntöä. Tämä tulee kyseeseen lähinnä isokokoisien auringonkukkakasvuston kohdalla. Hennompi kasvusto ei tarvitse niittomurskausta. Jatkossa alue kynnetään vuosittain syksyllä, koska se on tärkeää rikkakasvien kurissa pitämiseksi. Nurmivuosina pelto jää kuitenkin kasvipeitteiseksi talven ajaksi.

RIKKAKASVIEN TORJUNTA

Rikkakasvit pyritään torjumaan mekaanisella maanmuokkauksella sekä jatkossa monipuolisella viljelykierrolla, jossa on mukana nurmea. Jos rikkakasvitilanne jonakin vuonna näyttää pahalta, koko kasvusto voidaan niittää alkukesästä. Tällöin niitto tehdään mahdollisimman korkealta, jotta varsinainen maisemakasvusto

säästyy. Rikkakasvien niittoon voidaan käyttää pienialaisesti myös siimaleikkuria. Rikkakasvit niitetään maisemakasvien yläpuolelta esimerkiksi kesäkuun lopussa, ennen kuin ne ehtivät siementää.

NIITTYPOLUT

Peltojen poikki ja pellon reunaan rannan läheisyyden tehdään leikatut niittypolut. Polut leikataan työnnettävällä niittokoneella kolme kertaa kasvukauden aikana (kesä-heinä-elokuu). Niittypolun leveys on 1-2 metriä.

PIENTAREIDEN HOITO

Kadun sekä kevyen liikenteen väylän ja viljellyn pellon väliin jätetään noin kahden metrin levyinen piennaralue. Pientareet niittomurskataan vuosittain 1-3 kertaa kasvukauden aikana.

HOIDON SEURANTA

Vuonna 2018 koealojen seuranta tehdään YMPPI-hankkeen puitteissa, ja raportti tulee nähtäville YMPPI-hankkeen internetsivuille. Seuranta toteutetaan oheisen lohkokortin avulla. Kasvuston seurannan lisäksi kerätään tietoa mm. viljelyn toteutuneista kustannuksista.

Maisemapeltojen lohkokirjanpito, hoitoluokka B1		
Lohkon nimi:	Kunta:	
	Urakoitsija:	
Toimenpide	Päivämäärä	Lisätietoa
Viljelysuunnitelman tarkistus		
Opastaulu		
Kevätkunnostus / siivous		
Kylvömuokkaus		
Kylvö		
Täydennyskylvö		
Lannoitus		
Kalkitus		
Puhdistusniitto		
Vieraslajin torjunta		
Niittypolun kunnossapito		
Niitto		
Puinti		
Kyntö		
Pientareiden hoito		
Saarekkeiden puuston hoito		
Viljelysuunnitelman laadinta		
Maa-analyysi		
Laadun toteaminen	Päivämäärä	Kunnossa/korjattavaa
Viljelysuunnitelman noudattaminen		
Kevättöiden ajoitus		
Kasvuston peittävyys		
Maisemakasvien elinvoimaisuus		
Rikkakasvien määrä		
Rikkakasvien torjunta		
Syystöiden ajoitus		
Opastaulu		
Käytetyt siemenet ja lannoitteet	kg/lohko	kg/lohko
Siemenet, lajit ja lajikkeet		
Lannoitteet		
Toteutuneet kustannukset	eur/ha	eur/ha
Siemenkustannus		
Lannoitekustannus		
Urakoinnin kustannus		
Viljelysuunnittelun kustannus		
Muu kustannus		
Muut huomiot		

3 VILJELYSUUNNITELMA

Enimmäismäärä (Ravinnetarve)

Lann. kertyvä
Erotus enimmäismäärä
Lannoituksen rajoitus

Pohjoinen 1 UUSI1-A 0.15 ha

Monimuotoisuuspelto, maisema	0 kg/ha	0 kg/lohko		N	P	K
Karjanlannan kokonaistyyppi vuoden aikana		0 kg/ha		0 (0)	0 (0)	(0)
1-v. raiheinä, Italian	2,0 kg	0,3 kg		34	4	10
Kehäkukka	6,0 kg	0,9 kg		34	4	
Yara.se YaraMila (23-3-7)	150,0 kg	22,5 kg	Kevät - 2018	Ymp. perustoimenpide		

Ei tasausta.

Pohjoinen 2 UUSI2-A 0.31 ha

Monimuotoisuuspelto, maisema	0 kg/ha	0 kg/lohko		N	P	K
Karjanlannan kokonaistyyppi vuoden aikana		0 kg/ha		0 (0)	0 (0)	(0)
Öljypellava	30,0 kg	9,3 kg		34	4	10
Ruiskaunokki	2,0 kg	0,6 kg		34	4	
Yara.se YaraMila (23-3-7)	150,0 kg	46,5 kg	Kevät - 2018	Ymp. perustoimenpide		

Ei tasausta.

Pohjoinen 3 UUSI3-A 0.18 ha

Kevätvehnä	4 000 kg/ha	720 kg/lohko		N	P	K
Karjanlannan kokonaistyyppi vuoden aikana		0 kg/ha		0 (0)	0 (0)	(0)
Anniina	90,0 kg	16,2 kg		45	5	13
Muu niittykasvi	0,5 kg	0,1 kg		45	5	
Yara.se YaraMila (23-3-7)	200,0 kg	36,0 kg	Kevät - 2018	Ymp. perustoimenpide		

Ei tasausta.

Etelä 4 UUSI4-A 0.49 ha

Monimuotoisuuspelto, maisema	0 kg/ha	0 kg/lohko		N	P	K
Karjanlannan kokonaistyyppi vuoden aikana		0 kg/ha		0 (0)	0 (0)	(0)
Auringonkukka	8,0 kg	3,9 kg		45	5	13
Hunajakukka	5,0 kg	2,5 kg		45	5	
Yara.se YaraMila (23-3-7)	200,0 kg	98,0 kg	Kevät - 2018	Ymp. perustoimenpide		

Ei tasausta.

Etelä 5 UUSI5-A 0.28 ha

Monimuotoisuuspelto, maisema	0 kg/ha	0 kg/lohko		N	P	K
Karjanlannan kokonaistyyppi vuoden aikana		0 kg/ha		0 (0)	0 (0)	(0)
Öljyretikka	8,0 kg	2,2 kg		45	5	13
Valkosinappi	8,0 kg	2,2 kg		45	5	
Yara.se YaraMila (23-3-7)	200,0 kg	56,0 kg	Kevät - 2018	Ymp. perustoimenpide		

Ei tasausta.

Etelä 6 UUSI6-A 0.33 ha

Monimuotoisuuspelto, maisema	0 kg/ha	0 kg/lohko		N	P	K
Karjanlannan kokonaistyyppi vuoden aikana		0 kg/ha		0 (0)	0 (0)	(0)
Diana Maisemakukkaseos	8,0 kg	2,6 kg		27	3	8
Yara.se YaraMila (23-3-7)	120,0 kg	39,6 kg	Kevät - 2018	27	3	
				Ymp. perustoimenpide		

Ei tasausta.

Etelä 7 UUSI7-A 0.18 ha

Monimuotoisuuspelto, maisema	0 kg/ha	0 kg/lohko		N	P	K
Karjanlannan kokonaistyyppi vuoden aikana		0 kg/ha		0 (0)	0 (0)	(0)
Veriapila	4,0 kg	0,7 kg		27	3	8
Keltalupiini	90,0 kg	16,2 kg		27	3	
Yara.se YaraMila (23-3-7)	120,0 kg	21,6 kg	Kevät - 2018	Ymp. perustoimenpide		

Ei tasausta.

Ikaalisten kaupunki

143236361

**Yhteenveto valituista
lajikkeista 2018
23.02.2018**

	Peruslohko	Kasvulohko	Tunnus	Pinta-ala	kg / ha	kg / lohko
Anniina	Pohjoinen 3		UUS13-A	0.18	90.00	16.20
			Yhteensä	0.18		16.20 kg
1-v. raiheinä, Italian	Pohjoinen 1		UUS11-A	0.15	2.00	0.30
			Yhteensä	0.15		0.30 kg
Veriapila	Etelä 7		UUS17-A	0.18	4.00	0.72
			Yhteensä	0.18		0.72 kg
Öljyretikka	Etelä 5		UUS15-A	0.28	8.00	2.24
			Yhteensä	0.28		2.24 kg
Auringonkukka	Etelä 4		UUS14-A	0.49	8.00	3.92
			Yhteensä	0.49		3.92 kg
Valkosinappi	Etelä 5		UUS15-A	0.28	8.00	2.24
			Yhteensä	0.28		2.24 kg
Hunajakukka	Etelä 4		UUS14-A	0.49	5.00	2.45
			Yhteensä	0.49		2.45 kg
Öljypellava	Pohjoinen 2		UUS12-A	0.31	30.00	9.30
			Yhteensä	0.31		9.30 kg
Muu niittykasvi	Pohjoinen 3		UUS13-A	0.18	.50	0.09
			Yhteensä	0.18		0.09 kg
Keltalupiini	Etelä 7		UUS17-A	0.18	90.00	16.20
			Yhteensä	0.18		16.20 kg
Ruiskaunokki	Pohjoinen 2		UUS12-A	0.31	2.00	0.62
			Yhteensä	0.31		0.62 kg
Kehäkukka	Pohjoinen 1		UUS11-A	0.15	6.00	0.90
			Yhteensä	0.15		0.90 kg
Diana Maisemakukkaseos	Etelä 6		UUS16-A	0.33	8.00	2.64
			Yhteensä	0.33		2.64 kg

Yhteenveto käytetyistä lannoitteista 2018

143236361

23.02.2018

Yara.se YaraMila (23-3-7)	Peruslohko	Kasvulohko	Tunnus	Pinta- ala	kg/ha	kg/lohko
	Pohjoinen 1		UUSI1-A	0.15	150.00	22.50
	Pohjoinen 2		UUSI2-A	0.31	150.00	46.50
	Pohjoinen 3		UUSI3-A	0.18	200.00	36.00
	Etelä 4		UUSI4-A	0.49	200.00	98.00
	Etelä 5		UUSI5-A	0.28	200.00	56.00
	Etelä 6		UUSI6-A	0.33	120.00	39.60
	Etelä 7		UUSI7-A	0.18	120.00	21.60
			Yhteensä	1.92		320.20 kg

LÄHTEET

Malmgård-Riistasiemen: <http://riistasiemen.fi/maisemakukkapelto/yksivuotinen-maisemakukkapelto>. Luettu 7.2.2018.

Niityt ja maisemapellot - hoidon kriteerit ja työohjeet. 2012. Viherympäristöliitto ry. Julkaisu 53.

Suomen Kuntaliitto. 2003. Alueurakointi. Yleinen tehtäväluettelo 2003.

Tampereen kaupunki. 2017. Viherpalveluohjelma: Avoimet viheralueet. Maisemapeltojen ja niittyjen ylläpito 2015-2025. https://www.tampere.fi/tiedostot/m/q6qWw6I9b/Avoimet_viheralueet_20170517_lowres.pdf, luettu 22.1.2018

Viheralueiden hoitoluokitus. 2007. Viherympäristöliitto ry. Julkaisu 36.

Viheralueiden hoito VHT´14. 2014. Viherympäristöliitto ry. Julkaisu 55.

LIITE

Maisemapeltojen lohkokortti, hoitoluokka B1			
Urakoitsijan lomake, Ikaalinen	YMPPI-hanke		
Lohkon nimi:	Urakoitsija:		
Toimenpide	Päivämäärä 2018	Käytetty työaika/lohko	Lisätietoa
Viljelysuunnitelman tarkistus			
Kevätkunnostus / siivous			
Kylvömuokkaus			
Kylvö			
Täydennyskylvö			
Lannoitus			
Kalkitus			
Puhdistusniitto			
Niitto			
Kyntö			
Käytetyt siemenet ja lannoitteet	Laji ja lajike	kg/lohko	Lisätietoa
Siemen 1			
Siemen 2			
Siemen 3			
Lannoite			
Muut huomiot			

Ikaalinen, Sarkkila

Maisemakasvien viljelysuunnitelma 2018

YMPPI, Pirkanmaan maatalousympäristön haasteet -hanke

